

V NEW YORKU SO KRAJLI SOCIALISTIČNE GLASOVE.

Volilni glasovniki pridejo pred sodišče.

Ključ v kongresu bo v roki socialističnega kongresnika.

Socialisti v Milwaukee in New Yorku so dosegli lep uspeh.

VOLILNE SLEPARJE V NEW YORKU.

New York, 13. novembra. — Morris Hillquitt pojde najbrž v kongres in mnogi člani volilne komisije pojdejo na oddih v zasebno. Tako so odločili socialisti v New Yorku, ki so sklenili, da se ne bodo udeležili glasovanja v 20 kongresnih volilnih okrajih države New York in se uvede kazensko postopanje proti nekaterim članom volilne komisije. Predloženi so bili dokazi, da se je kazensko postopanje izvedlo. Priče so izpovedale, da so bili socialistične glasovnice zavržene, kar so bili na nji madeži, in tako so jemali proč socialistične glasove, ne da bi jih uničili.

Neki volilni uradnik je vrgetel noge mlademu socialističnemu pazniku samokres, da ga ošteti in povzroči, da se ne zaniža na socialistične glasove. Paznik iz petih volišč so imeli toliko okoliščevalnega materiala, da jih morali zaslišati tri ure, preden so dokončali svoje izpovedi.

Morris Hillquitt je predsednik volilne komisije in izjavil, da bo vsak dosegel proti malopridnežem, ki niso ozirali na volilni zakon. Izpovedi priče se je dalo dokazati, da je bilo samo na petih volilnih okrajih toliko glasov, da je Hillquitt izvoljen, če bi mikrat štejejo glasove. Preden se 30 volišč, o katerih poročajo pazniki, da so bili glasovniki izvoljeni. V splošnem sodijo, da je bilo Hillquittu 500 glasov ukradenih. Hillquitt je ostal v manjšini za 25 glasov.

OSTANE V ROKAH SOCIALISTIČNEGA KONGRESNIKA.

Washington, D. C., 13. nov. — Volila o izidu volitev, ki so do zdaj došla senat, naznanjajo, da bodo demokratje in republikanci imeli enako število glasov v kongresni zbornici. Vsled tega prihajajo socialistični kongresniki Meyer London v zelo slab položaj, z njim pa seveda tudi mnogi število radikalnih demokratov in republikancev, ki ne dajo voditi od svojih voditeljev in vzhajajo vedno prek dosegane strankine meje.

Te majhno skupino radikalcev najbrž vodil socialistični kongresnik pri važnih vprašanjih, kot so takorekoč kongres, za demokratov je izvoljenih 215; tako trdijo vodje demokrat. stran. Iz štirih volilnih okrajev se je poročilo, ali je na izid dvomitjiv. V mnogih volilnih okrajih bodo republikanci ponovno šteli glasove, kar je dožene, kdo je izvoljen. Večina v kongresni zbornici tvori republikancev.

Če časnarskih poročilih je do volilnega kongresnega zbornice izvoljenih 215 republikancev, 212 demokratov, en socialist, en neodločen republikanec, en progresiven republikanec in en divjak. Zanesljiva poročila pa še ni iz ene kongresnega volilnega okraja v Louisiani, Novi Mehiki, Severni Karolini in v Pensilvaniji.

Če bodo v vseh teh volilnih okrajih izvoljeni demokratje, ima demokratna stranka siromajno premoč, nima pa odločilne. Kongresni sedež za demokratje je v New Yorku zelo oddaljen.

roline in iz desetega kongresnega volilnega okraja se glase, da je izvoljen Britt, republikanec z desetimi glasovi večine. Martin Whit, progresivni protekcionist, trdi, da je izvoljen v tretjem kongresnem volilnem okraju v Louisiani. Če je organizacija zbornice odvisna od teh dveh glasov, se lahko dogodi, da bo zbornica odločila o teh dveh sedežih iz južnih držav.

Republikanski vodje trdijo, da je bil v Novi Mehiki izvoljen kongresnik republikanec, dasi ravno je Nova Mehika v splošnem glasovala demokratično. Za tri sedeže iz zapadnih držav se pripravljajo demokratje, ki gredo po sedanjih poročilih republikancev.

Javna tajnost je, da bodo demokratje storili vse, kar je v njih moči, da si osigurajo večino v prihodnji kongresni zbornici, ko bo uradno štetje končano. Ne glede na to, katera stranka zmaga pri organizaciji kongresne zbornice, bodo v mnogih volilnih okrajih zahtevali, da se še enkrat štejejo glasovi.

NAJVEČ SOCIALISTIČNIH GLASOV JE BIL ODDAN V NEW YORKU IN MILWAUKEE.

Chicago, Ill., 13. novembra. — Poročila o izidu volitev naznanjajo, da so socialisti najbolj močni v New Yorku in Milwaukee. New York je pridobil enega poslancev v državno legislaturo, v dveh kongresnih volilnih okrajih sta bila socialisti na drugem mestu.

V Milwaukee sta bila izvoljena dva senatorja v državno legislaturo, poleg je izvoljen sedem poslancev v državno legislaturo. Socialisti so torej pridobili en sedež. Berger in Gaylord sta bila poražena, vsak za 2000 glasov, a njeni glasovi so se izdatno pomnožili. Izvoljen je tudi Zabel državni pravdnik. Dobil je 9,401 glasov večine. Zanj je bilo oddanih 36,262 glasov, za njegovega republikanskega nasprotnika Erwin G. Wusterja pa 26,861. V Chicago je bilo po policijskem poročilu oddanih 34,362 glasov za Bensona, za Cumnea, socialističnega kandidata za mesto državnega pravdnika, pa 95,662 glasov.

TOŽBA ZA OSLOVO SENCO.

Pieckskill, N. Y., 13. novembra. Tukaj zdaj pretresa javnost vprašanje, kdo je molzel Theodore Kesslerjevo kravo.

Kesslerjeva krava je bila "a-retirana," ker je šla na sosedov vrt polniti si svoj želodec. Kessler je moral plačati tri dolarje, da je dobil zopet kravo. Ko je imel kravo, jo je hotel pomolzi, a krava ni dala mleka od sebe. Zdalj njegov advokat vprašuje, kdo je molzel kravo in zakaj ne da mleka od sebe.

Sledila bo zopet najbrž tožba, če sosed ne prideta k pameti in se poravnata izven sodišča. Če pride do tožbe, bodo advokate pušili fine smodke, trmoglavca farmarja bodeta pa ostala brez krave in mogoče tudi brez hiše.

Washington, D. C., 13. nov. — Mornariški tajnik Daniels je od dal delo za štiri razruševalce, tvrdi Bath Iron Worth v Bathu, Me. Vsak razruševalce bo stal 200,000 dolarjev.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Ameriška delavska federacija obdržava 36. konvencijo.

Baltimore, 13. nov. — Danes je pričela zborovati 36. konvencija Ameriške delavske federacije. Pri otvoritvi konvencije je bilo navzočih nad 3000 delegatov, nekateri pa pridejo še le jutri. Iz inozemstva je poslalo angleško, kanadsko in japonsko delavstvo svoje zastopnike.

Zastopnik baltimorskega delavstva je v pozdravnem govoru omenil napredek Ameriške delavske federacije. Na konvenciji leta 1887 v Baltimoreu je bilo le 58 zastopnikov, ki so zastopali 600,000

organiziranih delavcev. Danes je v Ameriški delavski federaciji združenih 2,000,000 delavcev, a organizacija še vedno raste.

Ameriška delavska federacija je izdala od 15. julija do 15. oktobra 120 novih poslovnih in organizacijskih so se letos pridružili tudi zidarji, srebrarski in draguljarski delavci.

Popoldne je bilo čitano poročilo eksekutive, ki zavzema 169 strani in se peča z vprašanji, ki so važna za organizacijo.

Poleza proti polezi v boju za osemurni delavnik.

Washington, D. C., 13. nov. — Uradniki justičnega departmanta izjavljajo, da je treba nastopiti proti železniškim družbam, ki se bojujejo proti osemurnemu delavniku.

Proti železniškim družbam, ki zahtevajo sodnijsko prepoved proti osemurnemu delavniku, se bo nastopilo sodnijsko. Če tudi družbe ne bodo zahtevale, da se dožene ustavnost osemurnega delavnika, bodo vseeno zahtevali od njih, da vsaka družba zase vodi knjige, da se tako dožene, koliko plače prejmejo uslužbeni, odkar je novi zakon v veljavi.

Mogoče bodo tudi zahtevali, da železniške družbe nalože plačo na bankah, dokler umijajo inštanca ne reši zadeve.

Če bodo sodišča izdala sodnijske prepovedi, ne bo vprašanje rešeno pred najvišjim sodiščem do junija.

Kjer je skeb, tam je smola.

New York, 13. novembra. — Nezgoda za nezgodo prihaja, odkar nezmerno stavočaki vodijo cestno-železniške vozove.

Tako se je n. pr. cestno-železniški voz Columbus ave. zaletel v voz ognjegasev št. 35. Policaj Larkin je aretiral stavkokaškega motornika, ker se ni brigal za prometne predpise in ne za piščal ognjegasev.

Cestno-železniški voz je pahnil voz ognjegasev od steber naduljene železnice. Štirje ognjegaseci so dobili poškodbe.

Na Prospect Plazi in Mallonovi ulici se je cestno-železniški voz zaletel v voz pred njim. Tri osebe so bile ranjene.

Organizacije se ne more uničiti.

Frostburg, Md., 13. novembra. V letu 1904 je bila tukajšnja rudarska stavka izgubljena in rudniški baroni so zavirskali veselja, misleč, da so rudarji poraženi in organizacija uničena za vekomaj.

Kljub izgubljeni stavki ni bila organizacija uničena in mnogi rudarji so ostali zvesti svoji organizaciji in čakali na ugodno priliko, da pričnejo z obširno agitacijo za organizacijo.

Seveda ni agitacija nikdar poživela. V teku zadnjih štirih let je bilo ustanovljenih več lokalnih rudarskih organizacij in mnogi operatorji so sklenili pogodbo z rudarsko organizacijo.

Najvišje sodišče je spregovorilo zadnjo besedo.

Wheeling, W. Va., 13. nov. — Najvišje zvezno sodišče je potrdilo razsodbo zveznega sodnika Daytona, ki je obsojil štiri rudarje na šest mesecev zapora radi žaljenja sodišča.

V letu 1913 je zvezni sodnik Dayton ob času rudarske stavke izdal sodnijsko prepoved, ki je spreminila rudarje v sužnost. Skušali so dvigniti kasneje obtožnico proti sodniku Daytonu, ki pa ni imela uspeha. Sliki se glasovi, da ga pokušajo še enkrat obtožiti v prihodnjem kongresnem zasedanju.

Columbus, O., 13. novembra.

Zveza pekarskih mojstrov je vprašala 175 članikov, naj se izrazijo, če so za to, da se prepove izvažati pšenico iz Združenih držav. Od teh listov se jih je 74 izreklo za prepoved.

54 listov je proti prepovedi, drugi listi pa niso odgovorili.

Za izvoz žita je ljudstvo v severnih državah, v južnih državah se ljudstvo ne zanima za stvar.

Od občin se jih je 44 izreklo za izvoz in 14 proti izvozu.

njih, da vsaka družba zase vodi knjige, da se tako dožene, koliko plače prejmejo uslužbeni, odkar je novi zakon v veljavi.

Mogoče bodo tudi zahtevali, da železniške družbe nalože plačo na bankah, dokler umijajo inštanca ne reši zadeve.

Če bodo sodišča izdala sodnijske prepovedi, ne bo vprašanje rešeno pred najvišjim sodiščem do junija.

letel v voz pred njim. Tri osebe so bile ranjene.

Cestno-železniški voz iz Bronx-a sta udarila skupaj na vogalu Westchestrove in Jacksonove ceste. Ranjenih je sedem oseb.

Seveda se stavkokažen ne bo najbrž nič zgodilo, ker za njimi stoji mogočena cestno-železniške družbe. Nekaj drugačnega bi bilo, če bi kaj takega storil cestno-železniški uslužbenec v normalnem času. Prav lahko bi se dogodilo, da gre za par mesecev v zapor.

In to imenujejo v kapitalistični družbi pravico.

Vojna je povzročila izredne razmere v tukajšnji promogovniški industriji in nekateri operatorji, ki niso podpisali pogodbe z organizacijo, so povikali rudarjem mezdo, da jih odvrnejo od organizacije.

S tem niso operatorji dosegli nič, kar je dokazal shod rudarjev v Frostburgu, katerega se je udeležilo nad 3000 rudarjev in na katerem je govoril Frank Hayes, podpredsednik rudarske organizacije. V mesto ni dovoljena, da bi sprejela vse udeležence, in tako se je shod vršil pod milim nebom na igrišču za žogo.

VREME.

V Chicagu in okolici bo v torek lepo in mraz. V sredo bo lepo vreme in gorkejšje. Vetrovi preidejo iz severozapada v zapad.

V Illinoisu bo v torek in v sredo v splošnem lepo vreme. V vzhodnem delu države bo mraz v torek. V sredo postane zopet bolj gorko.

Toplomer je kazal v teku minutih 24 ur v Chicagu največ 43 in najmanj 25 stopinj nad ničlo.

V RUMUNJI SE NI ODLOČITVE.

ZADNJI USPEHI SO NA NEMŠKI STRANI.

NEMOČJA JE ODOPOSALA NOVO NOTO NORVEŽKI. — PRAŠKA V FINSKEM ZALIVU. — FRANCOZOM NI VSEČ AMERIŠKA POČASNOST. — VELIKA ŽELEZNIŠKA NEZGODA V BERLINU.

ANGLEŽI SO DOSEGLI USPEH PRI ANCRU.

ZADNJE VESTI.

Corunna, Španija, 14. nov. — Frederick Curtis, kapitan ameriškega parnika "Columbiana", ki je danes dospel semkaj, izjavlja, da je prebil šest dni na nemški potapljači "U-49". Moštvo parnika Columbian, ki šteje 109 mož, je bilo po izjavi kapitana rešeno.

Rim, Italija, 14. novembra. — V soboto je avstrijska zračna eskadra napadla Padovo. Bomba je zadela poslopje, v katerem je bilo mnogo žen in otrok. Okoli 60 oseb je mrtvih.

Berlin, 14. novembra. — Nemška flotila torpedovk je v petek ponoči priplula v Finaki zaliv in je z uspehom obstreljevala rusko mornarisko oporišče v Baltičkem morju.

London, 14. novembra. — Francoski vojaški pisatelj kapitan Philip Millet apelira na Anglijo in meni, da je čas, da Anglija prevzame večjo fronto. (Angleži držijo 85 milj fronte, kar je v tej vojni toliko kot nič. — Op ur.)

Dunaj, 14. nov. — Ministrski predstnik Moser izjavlja, da v par dneh prevzame centralni urad razdelitev živeža in prehranitev ljudstva.

London, 14. novembra. — Angleži so ujeli 3300 Nemcev pri Ancru.

Berlin, 14. nov. Med Ancrom in Sommo so odbiti vsi sovražni napadi.

Berlin, 14. nov. — Nemški pomorščaki so vpleni holandski parnik Batavia VI. v ustju reke Temse, ki je bil naložen s hitotapskim blagom, in ga privedli v Zeebrugge.

London, 14. novembra. — Falkenhayn je osvojil tri rumunske mesta Diets, Arsullier in Candești. Ujel je 1000 Rumuncev. Mackensen zaletuje rumunskoruske predstraže, ki so iskale stik z njegovim levim krilom v Dobruži.

Splošen položaj.

Rumunija: — Uradna in neuradna poročila iz Bukarešte in Petrograda, Berlina in Londona govorijo o gigantskih spopadih na vseh frontah, ki oklepajo Rumunijo. Obe strani poročata o vseh njih in zmagah, toda po vestih iz Bukarešte je glavni uspeh še vedno na strani rusko-rumunskih armad. Na severnoiztočni fronti so pričeli Rusi in Rumunci z večjo ofenzivo in zasledili dve gori v okolišču doline Trotus, toda izgubili pa so ozemlje v dolini Jiu. V dolini Alt se nadaljuje silovita bitka. V Dobruži se zmiraj divja furija za posest železnice Konstanca-Cernavoda. Neuradna poročila iz Petrograda se glase, da je maršal Mackensen v zelo slabem položaju; njegove čete so demoralizirane in izgubil je tretjino svoje efektivne sile. Še prejšnji teden je Mackensen zahteval pojačanja, pa ni dobil nič. Na drugi strani je general Falkenhayn še zmiraj na enem mestu v obmejnih gorah Bajevanje na zapadni sedmograški fronti je podobno živga-živganju; zdaj napada ena stran in zdaj druga, a pravega vapoja ni nikjer, razen če se vpoštevajo, da je Rumunec in Rusom uspelo zadržati Falkenhayna. Iz Berlina

poročajo, da so avstro-nemške čete večeraj okupirale tri vasi in ujele okrog tisoč mož na sedmograški fronti.

Macedonija: — Pariz razglasa veliko srbsko zmago nad Nemci in Bolgari južnoiztočno od Bitolja. Srbi so okupirali dve milj zakopov in zajeli čez tisoč ujetnikov. Bitka je trajala dva dni. Iz Soluna javljajo čez London, da so Srbi vzeli vas Iven, ki se nahaja pet milj severno od Pologa in deset milj za srbsko mejo. Sofija deloma priznava izgube.

Francija: — Iz Pariza poročajo, da je Sallisel zdaj popolnoma okupiran. Francozi in Angleži vodijo operacije, katerih namen je obkolitev Bapaume in Chaulnesa. Artilerijske preparacije so se vršile ves dan večeraj in pozno v noč. Berlin javlja, da so Nemci prepresili francoske napade v okolišču Chaulnesa.

Galije in Volinija. — Petrograd priznava sobotne izgube ob Narajuvki v Galiji in nemško poročilo se glasi, da so Rusi ustopili nadaljne pozicije ob reki Stokod.

Italija: — Rim poroča v velikem gibanju avstrijskih čet v Tirolu in računa, da se Avstriji prijavljajo na novo ofenzivo na dotični fronti. Iz primorske fronte ni nič novega — razen, da so Italijani zopet našli en kanonek na Krasu.

RUSKO - RUMUNSKA OFENZIVA.

Bukarešt, 13. nov. — (Uradno.) V dolini Trotus na severni fronti so naše čete prešle v ofenzivo in okupirale goro Alunis, osen kilometrov severno od Golose, in goro Preotosele, sedem kilometrov severno od Agasa. V dolini Uzul je naša artilerija razdajala tovarno v Uzulgu. Sovražnik je osenkrat napadel vrh Černico med Slanikom in Oltuzom, toda vsi napadi so bili odbiti. Nato so naše čete pričele z ofenzivo na vsi fronti med Vrancejo do Slanika in okupirale dva vrha, Lupeci in Fatamerta. V dolini Buzen je sovrvažnik napadel naše pozicije na desnem bregu reke pb 6. zv. in ob osnkih je bil vržen nazaj. V Table Budzi, Bratoceji in Predelusu so bili spopadi med patruljami. V dolini Prahova je sovrvažna artilerija zelo aktivna. V okolišču Iaresti in Kandești se nadaljuje bitka. V dolini Alt napredujejo naše čete na levem bregu reke. Na desnem bregu nadaljuje sovrvažnik svoje napade. V dolini Jiu je sovrvažnik nenadno pritiskal z veliko silo in naše čete so se nekoliko umaknile proti jugu. V okolišču Orkave se vrše ljuti boj. — V Dobruži so rusko-rumunske čete potisnile sovrvažnika do črte Topal-Karanasul in ujele sto mož.

Petrograd, 13. nov. — (Uradno.) Južno od Dornavatre, v okolišču vasi Holo in Tulges, nadaljuje sovrvažnik svoje napade, ali brez uspeha. Južno od Alnamezi (53 milj južnoiztočno od Dornavatre) smo okupirali dve gori in ujeli 250 mož. V dolini Argis se nadaljuje uspešni sovrvažni napadi. Na fronti v Dobruži se nadaljuje ne-še prodiranje proti jugu.

Berlin, 13. nov. — (Uradno.) Severno od Oltusa na istočni transilvanski fronti so nemške čete odbile osen sovrvažnih napadov. Med odbijanjem rumunskih napadov na gori Frontu in Saie, smo ujeli tisoč Rumuncev in vpleni sedem topov. Na predliski cesti in v okolišču prelaza Szurduk, ka-

(Dlje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izbirke členev razen tedaj in pravih.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Gane oglašev po dogovoru. Nakladni se ne
vredajo.

Nakladnja: Zedinjena družba (United Chicago) in Chicago \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c na tri mesece; Chicago in Slovenstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (United Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Telefon Lawrence 4635.

Ali je bila plutokracija

v volilni bitki pora-

žena?

Mnogi si domišljajo, da je bila dne sedmega novembra poražena denarna močnjaja, ker je bil Wilson izvoljen predsednikom.

Najdejo se celo delavski časniki, seveda le strokovni listi, ki trdijo, da je zmagovalo ljudstvo in da je Wall Street poražen.

V koliko je Wall Street poražen, govori dejstvo, da so železnike družbe takoj po končanih volitvah pričele z bojem proti osemurnemu delavniku. Komaj je ena železniška družba vložila vlogo pri sodišču, da se dožene ustavnost osemurnega delavnika, priglasi se je druga, tretja, četrta itd. na sodišču, da izve če naj se ravna po Adamsovem zakonu, ki sta ga sprejela zvezni senat in kongresna zbornica, predsednik ga je pa podpisal. Druge železniške družbe, ki še niso vložile vloge pri sodišču, izjavljajo, da odobravajo akcijo svojih sesterskih družb in se ji pridružijo ob pravem času.

Draginja je po volitvah ravnotaka kot pred volitvami. Ljudski oderuhi gonijo ene kvisko in se ne brigajo, kdo je izvoljen. Njuni je viden, kdo je predsednik: Pa ter ali Pavel. Ljudstvo mora plačati cene, ki jih določijo ljudski oderuhi, kot jih je plačevalo, še preden se je vedelo, kdo bo izvoljen bodočim predsednikom. Draginja je ostala, četudi je Wilson izvoljen predsednikom, in cene bi ne bile padle, če bi bil izvoljen Hughes.

Mogoče je sedaj skrajšan delavski čas v tovarnah in jeklarah, v katerih so delavci garali po deset do dvanajst ur, preden so šli na volišče? Ah, kaj še! Delavci delajo ravnotoliko ur na dan, kot so delali pred volilno bitko, in bodo delali, dokler se ne organizirajo in ne zahtevajo od svojih gospodarjev skrajšanega delavnika.

Kaj pa delavska mezd? Ej, taka je kot pred volitvami.

Volilci bi seveda morali vedeti, ko so šli na volišče, če bi se spomnili dogodkov zadnjih osem let, da ne bo spremembe, pa naj si izberejo katerega bodisi kandidata buržoaznih strank. Pomagano bi jim ne bilo, če bi izbrali napol svetnika, prohibicionističnega kandidata, ki vidi veselje v odreženosti v volodpitju, ker je tudi on zastopnik kapitalizma. In li smo Tafta, katerega je sedaj Hughes nadomestoval v volilni bitki, kot prvoboreca republikanske kapitalistične skupine. Skozi štiri leta je bil v Beli hiši, a trstjanom se ni skrivil lak na glavi. Za njim je prišel Wilson in se nastopil skozi štiri leta v Washingtonu, D. C., in trstni so ostali po štirih letih ravnotako močni in silni, kot so bili v Taftovi dobi. Nobene spremembe ni bilo, in zaman smo čakali, kdaj se podvzamejo resni koraki za podpiranje železnice, brzojava, odpravo ekspresnih družb, in se sprejme zakon za zavarovanje proti boleznim, nesrečam, brezposelnosti in starosti.

Po volitvah je ostala tudi laznjiva prosperiteta, ki bo trajala dokler ne bo vojne konce. V splešnem so šle delavske mezdle kvisko za 5 do 10 odstotkov, življenjske potrebnosti so se podražile do 50 odstotkov. Ljudstvo že sedaj strada in bo še bolj stradalo.

Po volitvah je ostala tudi laznjiva prosperiteta, ki bo trajala dokler ne bo vojne konce. V splešnem so šle delavske mezdle kvisko za 5 do 10 odstotkov, življenjske potrebnosti so se podražile do 50 odstotkov. Ljudstvo že sedaj strada in bo še bolj stradalo.

Photos by American Press Association.

Poljska postane sopet kraljestvo, toda ne cela Poljska, marveč oni majhni del, ki je bil pod Rusijo. Že to dejstvo govori jasno, kakšen namen imajo centralni zavezniški s Poljsko.

1. Industrijalno poljsko mesto Lodz. — 2. Avstrijski nadvojvoda Karel Stefan, ki ga mogoče vilijo Poljakom za kralja. — 3. Legija poljskih prostovoljcev, ki se bojujejo v avstrijski armadi. — 4. Uhod v katedralo in v samestan na Jasni Gori.

čimdalj bo trajala vojna in prav lahko se dogodi kot se je izrazil neki tovarnar, da bo ljudstvo spomniti nosilo lesene ceklje, če ne preneha vojna, ker izvažajo usnje in čevlje za zavezniško armado.

V volilni kampanji se republikanski in demokratični govorniki niso dotaknili z besedo teh dejstev, ampak hvalili so osebe vrline svojih kandidatov in se obmetavali drug drugega z blatom, vlačili so na dan stvari, ki niso bile v zvezi z ljudskim blagostanjem.

To znači, da so republikanski in demokratični govorniki vedeli, da ne gre za spremembe v gospodarstvu in ne za ljudski blagostan, namreč je bil njih cilj, da se ohrani kapitalistično posest na eden ali na drug način in se ljudstvo odvrne od spoznanja resnice.

In to se je doseglo! Zategadelj je neumnost, če kdo trdi, da je bila plutokracija poražena v volilni bitki.

DELAVSKE VESTI.

Včasih vdari palica tistega, ki jo je namenil drugim.

Lastie, Pa., 13. oktobra. — Starter Quemahoning Coal družba je odpustila nekaj rudarjev, za katere je izvedela skozi voluue, da so postali člani organizacije. Odpušteni rudarji so na to izbrali odbor, da gre k superintendentu, k najhujemu človeku z veliko glavo, in zahteva, da sprejme odpuščene rudarje zopet v delo.

Ko je mr. Whitmanu povedal odbor, po kaj je prišel, mu je malik gospod dejal: "Le poberite svoje orodje in izgubite se s kompanijskega posestva." Seveda ni superintendent vedel, koliko rudarjev pripada k organizaciji, saj je nemogoče, da bi tako ošabno govoril.

Rudarji so odšli po orodje in ko so svojim tovarišem povedali, da čaka taka usoda vse, ki pripadajo k organizaciji, so rudarji prišli poburati orodje in odhajali iz rudnika. Mnogi med njimi so bili preje iz rudnika kot tisti, ki so bili odpušteni.

Rudarji, ki niso odstopovali od tukaj, so dobili delo v rudniku Adams S. M. Hamilton Coal Company je dvignila mezdlo na 70 centov od tone.

delo. Rudarji se mu zdaj smejejo, ker ga je udarila palica, ki jo je pripravil zanje.

Samoobramba.

Burnwell, W. Va., 13. nov. — Tukaj je nastalo precejšnje razburjenje med rudniškimi uradniki in rudarji, ker je rudar Ed. Sweeney ustrelil rudniškega superintendenta in se potem sam izročil oblastim.

Superintendent je bil aroganten človek, ki je tiščal rudarje z železno pestjo k tlom. Obnašal se je vedno kot absoluten gospodar in rudarje je smatral za sužnje. Nosil je pri sebi vedno samokres, s katerim je strašil rudarje. Rudarji so ga večkrat obtožili, da nosi pri sebi samokres, a pri oblastih niso dosegli ničesar.

Rudarji splošno sodijo, da je Ed. Sweeney šteljal v silobranu.

Stavka opekariev.

Mason City, Iowa, 13. nov. — Tukaj so se organizirali opekarski delavci in so zahtevali priznanje organizacije. Delodajalci so odklonili priznanje organizacije in posledica je stavka.

Cestnoželezniški uslužbenci zahtevajo priznanje unije.

Indianapolis, Ind., 13. nov. — Cestnoželezniški uslužbenci so sklenili, da se splošno glasuje o vprašanju, če zastavkajo, ako cestnoželezniška družba ne prizna organizacije.

Zadeva železniških ogibališčnih čuvajev pred sodiščem.

New York, 13. novembra. — Danes se je sestalo razsodišče, ki obstoji iz sodnika Charles B. Hawya iz Washingtona, profesorja Jeremija W. Jenksa, J. B. Congra, predsednika, in W. A. Titusa, podpredsednika, in W. A. Titusa, balisičnih čuvajev, E. F. Potterja, podravnatelja Minneapolis, St. Paul in Ste. Marie železniške družbe, in T. W. Ewansa, podravnatelja New York Central železniške družbe, da razpravlja o zahtevah ogibališčnih čuvajev.

Ogibališčni čuvaji zahtevajo osemurni delavnik in povišanje mezd.

Izdelovalci smotk pričakujejo hitro zmago.

Chicago, Ill., 13. novembra. — Z današnjim dnem stopi v veljavo nova plačilna lestvica za izdelovalce smotk. Proglasili bodo stavko potesod, kjer se bodo delodajalci vpirali novi plačilni lestvici.

Pri nekaterih tvrdkah so izdelovalci smotk zastavkali že zadnji pondeljek. Organizacija se je v tem času pogajala s tvrdkami, toda brez uspeha. Nekateri večje tvrdke so izjavile, da so pri volji priznati del zahtev, ne pa vseh. — Delavci so večerj na shodu odklonili njih ponudbo in so sklenili, da s stavko izvojujejo vse zahteve.

Rudarska stavka je končana.

McAlester, Okla., 13. novembra. Stavka rudarjev v Olahomi je končana.

Med zastopniki rudarjev in operatorjev je prišlo večerj do sporazuma glede spornih točk v novi pogodbi.

Dva krompirja vstopnine.

Waukegan, Ill., 13. novembra. Neki hudomušen lastnik kinemotografa je naznanil, da stane vstopnina le dva krompirja. Na ta način je dobil tri sode krompirja za vstopnino.

Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je moč dejal: "Draginja je velika in težka pojde, da bom imel na Zahvalni dan pošteno kosilo. Prihodnji teden bo znašala vstopnina čebuljo ali zeljnatno glavo. Na ta način mogoče pripravim peko in grogeriste, da bodo dali kolačke in kavo. Tako bo mogoče nabrati nekaj, da bodo siromaki imeli kaj jesti na Zahvalni dan.

Širom Amerike.

Columbus, O., 13. novembra. — Eksekutiva organiziranih rudarjev v Ohio je poslala predsedniku Wilsonu in governorju Willisu rezolucijo, v kateri zahteva preiskavo radi draginje.

Eksekutiva zastopa 50 tisoč organiziranih rudarjev in pravi v svoji rezoluciji, da je draginja posledica nepoštenosti in protizakonite spekulacije.

Chicago, Ill., 13. novembra. — Zvezna preiskava je dognala, da na tovornih kolodvorih v Chicagu stoji do 2000 železniških voz, naloženih z živil.

Fleming, zvezni državni pravdnik, je dognal, ko je prišel s preiskavo, da stoji na kolodvorih polni vozovi krompirja in zelja že skozi mesec dni. Fleming pravi, da bo sedaj izvršil podrobno preiskavo, da se dožene, če so naložili pridržali vozove, da se timetno ustvari pomanjkanje voz.

Železniške družbe se že izgovarjajo in pravijo, da ne smejo

premakniti voz, dokler lastniki, ki so kupili živila, ne vprašajo zanje.

Trgovci, ki tržijo z domačim pridelkom, zopet tajijo, da imajo živila naložena v železniških vozovih, in pravijo, da na trgu kljub visokim cenam primanjkuje živil.

Greenwood Lake, N. J., 13. novembra.

Prava nadloga so podivjani psi, ki se klatijo po suhah, ki napadajo perotino, živino in tudi ljudi. Že lani je lovski čuvaj Klein organiziral večjo lovsko četico, ki je potokla precej te nadloge. V teku leta so se podivjani psi med jezerom Mombasha in tukajšnjim mestom tako pomnožili, da tvorijo zopet veliko nevarnost.

Na Mewittovem posestvu so se lotili vrtnarja in bi ga zdelali, da mu niso prišli ljudje na pomoč. Farmarji izjavljajo, da tolpa se stoji iz 25 do 30 podivjanih psov.

Lovski čuvaj Klein priredi nanje lov v kratkem.

North Yakima, Wash., 13. nov.

Utah-Idaho Sugar Company je pričela tukaj graditi tovarno za sladkor, ki bo stala \$1,250,000. Okoli 200 delavcev bo dobilo delo pri gradnji tovarne, ki bo dograjena šele v prihodnjem poletju.

Albany, N. Y., 13. novembra.

Charles E. Stielow, za katerega se precej zanima javnost v državi New York, menda le ne pojde na električni stol. Governor Whitman je dovolil na prošnjo bivšega sodnika Sutherlanda iz Rochesterja, da njegovo zadevo sliki odbor za pomiloščenje.

To je za zadnji poizkus, da se ga reši električnega stola.

Lawrence, Kans., 13. nov.

George W. Kleihege, tajnik socialistične državne organizacije, poroča, da sta bila izvoljena v državno legistaturo socialisti Elmer B. Barnes iz Grigsbyja, okraj Scott, in J. S. Keller iz Vinone, okraj Thomas.

Kenosha, Wis., 13. novembra.

V Kenoshi je dobil socialistični predsedniški kandidat 495 glasov, ali 72 več kot jih je dobil Dela v letu 1912.

DOPISI.

La Salle, Ill.

Temeljni kamen Slovenskega Narodnega Doma je položil župan mesta La Salle, Dr. H. M. Orr, ob navzočnosti 2000 ljudi različnih narodnosti, v nedeljo popoldan 5. novembra. Župan nam je v kratkih besedah želel veliko uspeha pri našem truda-polem delu. Govoril je tudi predsednik družbe, rojak John Novak o domu, kakor tudi o nasprotnikih, katerih je bilo približno pol ducata navzočih.

Po končanih ceremonijah sešli smo se v dvorani rojaka Frank Špiemillerja, katerega je bila napolnena poslušalec ter sem trdno prepričan, da nobenemu ni bilo žal, ki je prišel poslušati socialista Geo. North Taylor iz Streator, Ill. in McCabbe, iz Peru, Ill.

V nedeljo zjutraj 5. novembra je umrl rojak Jos. Bergles, v starosti 66 let. V Ameriki je bival 22 let, bil je poznan, priljubljen in spoštovan v La Salle, kakor tudi v okolici. Bil je član in ustanovitelj društva sv. Družine, št. 5 K. S. K. J., katero mu je priredilo dostojen pogreb.

Zapušča soprogo in 6 odraslih otrok. Žalujemo moje sožalje! V torek 7. novembra je nagle smrti preminula rojakinja Josipina Kerhin. Zapušča soprogo in 3 nedorastle otročice, kakor tudi enega brata, rojaka Frank Recljna. Zavarovana ni bila pri nobenem društvu. Rojaku John Krhinu in Frank Recljnu moje sožalje!

Louis Orsinger povečal bde svoje pekarno v toliko, da bodo naredili vsaki dan 25,000 hlebov kruha; pekarna bode opremljena z najmodernejšimi stroji ter bode ena največjih in najmodernejših pekarn v državi Illinois, izven mesta Chicago.

Hiša za sestre poljske farne šole bode tudi kmalu dogotovljena, stala bode malenkostno svoto 15,000 dolarjev. Tovarnar g. Mattheissen daroval je poljski fari \$10,000. Stluti je najbrže, da tudi Poljaki ne bodo vrečno spali in že prvo nedeljo po tistem se je slišalo raz prižnice, kako je g. Mat-

theissen dobrotljiv in človekoljben. Za ostalih \$5,000 mora pa vsak oženjen faran prinesiti po \$5.00, neoznejen pa \$10.00.

Dne 18. decembra bode obhajal župnik poljske cerkve Rev. Bob. Kiewite 25-letnico odkar je duhovčen. Da pa se stvar lepše praznuje, bodo napravili buncet po \$3.00, reei: tri dolarje za osebo in zraven ga hočejo še izmenaditi z denarno mošnjo. So tudi že v tukajšnjih časopisih objavili s čim mislijo župnika "izmenaditi." Veseli me, da Slovenci niso tako zabiti.

Stavka v cementovnah se nadaljuje. Da ko Slovenci v resnici pridni delavci kaže dejstvo, d vkljub temu da trdijo uradni cementovne, da imajo dosti delavcev (skebov), hodijo Slovenci na dom nadlegovati, da naj se vrnejo in zakaj da se ne vrnejo. Že veli ste, ko niste delali v cementovni in se dalje in boljše bode te živeli, ako se sploh ne vrnete v tisti prah. Naprej do zmage! Bolejake pa prosim, da naj se drže proč od La Salle in Oglesby, dokler ni stavka končana.

Bolnišnica je polna herodnih in neizobraženih stavkokazev; eden si je zažgal noge, ker je hodil po vročem pepelu, drugi je padel iz višavine, tretjemu je padel revolver iz žepa in se sprožil, kroglja pa mu je šla v roko, četrti je nevarno zbolel itd. Joka ne la nihče, če vsi stavkokazi poginejo v svoji sramoti.

Na zahvalen večer, to je 29. novembra bode družba Slovenski Narodni Dom priredila veliko veselico, v dvorani rojaka Frank Frank Špiemillerja. Vršilo se bo saljivo srečanje za glasovir in še veliko drugih koristnih in smiselnih predmetov v korist družbe. Igrala bode slovenska unijška godba. Vse potrebno bode poskrbel veselični odbor.

Delničar.

Za zabavo in kratek čas.

Božje zapovedi.

Teta: "Koliko je božjih zapovedi?"

Johnny: "Deset."

Teta: "Da, deset jih je in ti sedaj eno prelomiš!"

Johnny: "Potem jih je še devet."

Pogovor.

Prva: "Trojega moža štejejo v parlamentu za najboljšega govornika."

Druga: "Da, ampak samo v parlamentu, doma je tiho kot miš."

Ne razstanku.

Gospodična svojemu ljubimcu: "Točno ob sedmi uri bodi na mostu, ako bo lepo vreme."

"Pa če bo dež?"

"Tedaj pa pod mostom."

Zares čudno.

"Ti, ali ni čudno? Vino je isto in voda je čista, če se pa sku-paj pomeša rečejo, da je ponarejeno."

Med šepnimi tatovi.

Prvi: "Kaj pa, da si kupil?"

"Novo modo?"

Drugi: "Moj dragi, treba nam je dobro proučiti najnovejšo modo, da vemo, kje imajo neveste žepa."

Med agenti.

Prvi agent: "Kje vas morem najti med deseto in enajsto uro predpoldne dobiti?"

Drugi agent: "Hodite gori in dol po Trgovski ulici in ko vidite, da so vrgli kakšnega iz hiše pridite bliže — tisti bom sigurno jaz."

Malo boljše.

On: "Kako dolgo te ni bilo? Ga... jaz sem med tem napisal več, kot pol romana."

Ona: "Jaz sem pa elega dožvela!"

Neizpolnjena želja.

Dijak: "Natakar, želim plačati!"

Natakar: "Prosim!"

Dijak: "Resnica! Plačati želim pa nimam s čim."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radovedneš, Glencoe, O. Predsednikom Zedinjenih držav je izvoljen tisti kandidat, ki dobi največ elektralnih glasov, ne glede na to, koliko individualnih glasov je bilo oddanih skupno za lektorje te ali one stranke.

Evropska vojna in ve- sti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

tudi pri Oršavi, napreduje
na prednje straže. Iz fronte
Donavi in v Dobrudži ni nič
novega.

SRBI NAPREDOVALI DVE MILJI.

Solun, 13. nov. — (Uradno.) Srbi znatno napredujejo na prednje straže. Iz fronte Donavi in v Dobrudži ni nič novega. Srbi napredujejo na prednje straže. Iz fronte Donavi in v Dobrudži ni nič novega.

London, 13. nov. — Reuterjeva agencija poroča, da se srbske čete okupirale na pet milj severno od Pologa in deset milj za srbsko vojsko.

Sofija, 13. nov. — (Uradno.) Zaradi odločitve Bitoljskega poveljstva so srbske čete napredovale na pet milj severno od Pologa in deset milj za srbsko vojsko.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

London, 13. nov. — (Uradno.) Na južni strani reke Černe (južno od Bitole) v Makedoniji srbske in bolgarske čete odbile italijanske in francoske napade. Bitoljska vojska je sovražnika pri-
bližila nekaj tal.

dolino Terragnola je opaziti ne-
navadno gibanje čet. V dolini As-
tico in na planjavi Asiago so se
vršili artiljerijski dvoboji in spo-
padi med poizvedujočimi posad-
kami. Na primorski fronti smo
konsolidirali hrib št. 309 in v bli-
žini smo zopet našli en šestpalčni
top, katerega je ostavil sovražnik
ob časi naše zadnje ofenzive. V
manjših infanterijskih spopadih
smo ujeli dvajset Avstrijcev.

Dunaj, 13. nov. — (Uradno.) Na
ši pomorski fronti so metali
bombe na Paduvo (22 milj od Be-
netk) in Italiji in zadeli poslopje
vojaške uprave, železniško postajo
in infanterijske barake. Iz-
bruhnili je požar, ki je bil viden
dvaindvajset milj daleč. Vsi ero-
plani so se vrnili nepoškodovani.

**NOVA NEMŠKA NOTA NOR-
VEŽKI.**

Amsterdam, 13. nov. — Iz Berli-
na poročajo, da namerava nemška
vlada poslati drugo osterjšo noto
v Kristijanijo glede na submarin-
sko vprašanje. Nemčija dolži Nor-
vežke, da ima predsojke proti
nemškim submarinkam.

BITKA V FINSKEM ZALIVU.

Petrograd, 13. nov. — Vojni urad
razglasi, da je bila večina nemških bojnih ladij po-
topljenih med bombardovanjem
zadnji petek v Finskem zalivu.

**PAPEŽ PROTESTIRA ZARADI
DEPORTACIJ V BELGIJI.**

Pariz, 13. nov. — Vesti iz Rima
se glase, da bo papež poslal pro-
testno noto kaiserju v Berlin za-
radi splošne deportacije belgijskih
civilistov.

**NEMČIJA OPRAVIČUJE TOR-
PEDIRANJE PARNIKA RO-
WANMORE.**

Berlin, 13. nov. — (Brezlično v
Sayville.) Kapitan submarinke,
ki je potopila angleški parnik
Rowanmore, na katerem je bila
nekaj Amerikancev, je poročal ad-
miraliteti, da je hotel parnik po-
begniti in zaradi tega je bil pri-
siljen streljati nanj. Kapitan parni-
ka se ni zmenil za ukaz, da mora
ustaviti, temveč je poglaval ladjo
v nasprotno smer s polnim parom.
Da se mostvo na Rowanmore ni
strinjalo s kapitanom, je razvilo
iz tega, ker so ga pri izkrea-
vanju pustili samega v enem čol-
nu, nakar so ga pomorščaki iz sub-
marinke potegnili na svoj krov.
Na parniku ni bilo drugih Ame-
rikancev, kakor nekaj zamorskih
kurjačev.

Poročila o torpediranju parnika
Marina se ni.

**FRANCOZI SE JEZE NAD A-
MERIŠKIMI TOVARNARJI.**

Pariz, 13. nov. — Louis Dubois,
poslanec v francoskem parlamen-
tu, je danes kritiziral ameriške in
španske družbe za izdelovanje že-
lezniških vagonov, ki se po nje-
govem mnenju ne držijo pogodbe.
Francoska vlada je naročila v A-
meriki 35.000 vagonov, toda do-
bila jih je do zdaj komaj okrog
4000. Francija je imela pred vo-
jno 450.000 porabnih vagonov in od
teh je že izgubila 56.000, odkar
traja vojna. Teh vagonov pa ne
morejo nadomestiti, kajti tovar-
ne, ki bi jih lahko gradile, se na-
hajajo večidel v okupiranem de-
lu dežele.

**VENIZELOS IŠČE POSOJILO
V AMERIKI.**

Atene, 13. nov. — Provizorična
Venizelosa vlada je sklenila do-
biti posojilo med Grki, ki bivajo v
inozemstvu, zlasti pa med ameri-
skim Grki.

Maj. Cheronis in polkovnik
Kontoratos sta dezertirala iz re-
gimenta kraljice Sofije in se pri-
držila Venizelovski armadi v So-
linu.

Grška vlada je ugodila zahtevi
zaveznikov, da ne bo brnila čast-
nikom kraljeve armade stopiti v
armado provizorične vlade pod
pogojem, da se prej pravilno od-
povedo kraljevi službi.

**NEMŠKI VLAK POVOZIL DE-
LAVKE.**

Berlin, 13. nov. — (Brezlično v
Sayville.) Balkanski ekspresni
vlak, ki vozi med Berlinom in Ca-
rigradom, je danes zavezil s pol-
no brzinjo s množico žensk, ki so
delale na železniški progi v pred-
mestju Berlina. Devetnajst dela-

vek je bilo na mestu usmrčenih.
Gosta megla je povzročala nesre-
čo.

**ANGLIJA BO OPROSTILA IR-
SKE REBELE.**

London, 13. nov. — V Dublinu
se razširja vest, da misli vlada v
kratkem izpremeniti položaj na Ir-
skem. Vojno pravo bo odpravljeno
in vse osebe, ki so se v zaporu
zaradi vstaje v zadnjem aprilu,
bodo oproščene.

**BELGIJSKA MESTÁ BODO
KMALU OB MOŠKO PREBI-
VALSTVO.**

Rotterdam, 13. nov. — Odvaja-
nje Belgijcev v Nemčijo se nade-
ljuje v veliki meri. Antwerpen
in Ghent bosta kmalu brez moških
prebivalcev, ki so sposobni za
delo. Samo iz Ghenta so Nemci
odpeljali 16.000 moških. Večina
teh je bila doma brez posla, toda
iz Antwerpena so pobrali mnogo
delavcev iz tovarn in domačih de-
lavin. Deportiranje iz Brusla je
napovedano za sredo. V Nizovem-
skem, krozi južni, da so v mno-
gih belgijskih mestih kar nenado-
ma padli nemški vojaki po civilis-
tih in jih odpeljali na vlak, ne
da bi jim dovolili posloviti se od
svojcev.

**NEMŠKI POSLANIK IMA SIT-
NOSTI.**

Washington, 13. nov. — Zvezni
detektivski so večerj artileriji ne-
kega Karla Armgaarda Gravesa,
kateri pravi, da je dopisovalec v
reviji in "mojster vseh spijonov".
Graves je obtožen, da je pisal pi-
sma groziline vsebine ženi nemške-
ga poslanika grofa Bernstorfa v
Washingtonu. V pismu je zahteval,
da mu mora grofica plačati \$3000,
ako ne, da bo obelodanil neke
listine, ki so obteževalne za
njo in poslanika. Poslanikova žena
je izročila pismo vodstvu zvez-
nega detektivskega biroja in Graves
je bil takoj prijet. V njegovi
posesti so res našli pisma, ki jih
je poslala nemška vlada poslaniku
v Washington in ki so bila iz-
ginila na poti med New Yorkom in
glavnim mestom. Bernstorfu je
znana vsebina teh pism, toda
njemu ne gre v glavo, na kak na-
čin je prišel Graves do njih. Kljub
temu, da so pisma lastnina nem-
ške vlade, je poslanik dovolil, da
jih sme porabiti tožiteljstvo za e-
videnco proti Gravesu. Zadnji je
bil danes izpuščen iz zapora proti
poročstvu in je takoj odšel v New
York, kjer bo — kakor izjavlja —
najel advokata v svojo obrambo.

Graves trdi, da so dotična taj-
na pisma prišla v Ameriko na
švedskem parniku Oscar II.

IZ MEHIKE.

El Paso, Tex., 13. nov. — Trije
Amerikanci — Albert Herrold, Jo-
seph Williams in Benjamin Brohn
— so pod smrtno obsodbo v Mehi-
ki. Prva dva sta obsojena zaradi
konjske tatvine in zadnji, ki je
zaprt v Juarezu, je pa obtožen, da
je bil spijon v službi Ville. Ame-
riški konzul apeluje na Wilsona,
da naj posreduje pri Carranzu v
prijem obsojencev.

Mexico City, 13. nov. — Četa
banditov, ki spadajo k četam Zap-
ate, je ustavila vlak blizu Con-
trerasa v državi Morrios 7. t. m.,
in pomorila okrog sto potnikov
obojeja spola in med njimi veliko
otrok. Na vlaku je bila vojaška
straža, toda bila je premagana
vred premoči banditov.

Praske med pristavki Ville in
vojaštvom Carranze v državi Chi-
huahua se še vedno ponavljajo,
čeprav so poročila o teh praskah
po večini zelo fantastična.

VARUJTE SE PLJUČNICE.

Chicago, Ill., 13. novembra. —
Zdravstveni urad v Chicagu na-
znanja, da je v petek umrlo za
pljučnico v Chicagu petnajst o-
seb.

Dr. Robertson, načelnik zdrav-
stvenega urada, svari občinstvo
in pravi, da naj ljudje ne preobla-
gajo izdelcev s jedjo in ne žive v
zatohlih stanovanjih. Stanovanje
je treba vsaki dan prezračiti, če-
judi zunaj brizga mrzla burja. Pa-
ziti je treba na to, da tudi ponoči
prihaja dosti svežega zraka v sta-
novanje.

**"PROSVETA" prinaša splošno
znanje, razsvetljuje, osvaja
dušo in telo. Naročite jo!**

Dediščina po antiki.

Vojeslav Mole (Rim).

(Konec).

Katoliška protireformacija je
hotela sicer streti to silo, ki je
imela svoje kralje v poganstvu, to-
da je ni mogla. In motil se je tudi
Tasso, ko je pod cerkvenim prit-
iskom in vplivom proglasil svoj
"Osvobojeni Jeruzalem" za nič-
vreden in grešen ter napisal nov
"krščanski" epos: ta je že zdaj-
naj pozabljen, "Osvobojeni Jeru-
zalem" pa, ki je še itak katoliški,
živi in ostane do konca dni itali-
janski narodni epos.

Tudi jezuitizem ni strl antike:
nasprotno, še sam se je moral po-
služevati njenih oblik. In v naj-
bolj krščanskem veku se je rodil
v Franciji — klasicizem.

Ko je francoska revolucija
zmajala stebre, podpirajoče stav-
be človeštva, in so se končali
dnevi igrajočega se rokokoja, je
postala ljudem novega veka zo-
pet ideal antika. Francoske žene
so se oblačile v grške in rimske
hitone, država se je preustrojila
v ljudovladu po rimskem vzor-
cu in umetnik onega časa je bil
David, čigar slike so bile le sku-
pine marširanih antičnih soh.

Čas je hitel dalje, klasicizem se
je zmanjševal; prišel je dovtu-
jati vek, vek tehnike, na tudi vek
zgodovine. Tekom tega stoletja
je preživelo človeštvo še enkrat
vse faze svojega prejšnjega raz-
voja; in to je jasno odbijalo na
znamenem razvoju umetnosti de-
vetnajstega stoletja.

Toda vpliva antike se človeštvo
vendar ni moglo nikoli popolno-
ma osvoboditi. Ko je zavladala
po vsej Evropi romantika, je za-
besno hrepenenje celo Eichen-
dorffove sanje v Italijo. Corne-
lius in nemški Nazarenci so zrl
v rimski prostori svoj ideal. In se
celo Delacroix se ni mogel otresti
svojih umotvornih činitelj, ki je
bil posredna dediščina po antiki-
kompozicije. In ko se je po vseh
razvojnih fazah konec stoletja
zahotelo umetnosti iz pokrajine
vsakdanjosti v deželo sanj in hre-
penenja, je bila zopet ostalina po
francoskem klasicizmu iz začetka
minolega veka, ki je odločila.
Feuerbach se je učil v Parizu pri
Coutureju in Puvis de Chavan-
nes je uporabljal v svojih slikah
monumentalno linijo klasicista
Chavannes.

Kiparski umotvori Rodina pe-
bude v duši asociacije, spajajo-
če njegovo umetnost z umetnost-
jo antike. Isto hrepenenje po pre-
stosti, po harmoniji, po enotnosti
v življenju in umetnosti, isti pa-
teistični nazori o svetu in stvarstvu.
Seveda Rodin ni Fidija in tudi
ne sme biti. Vsakdo je velik le,
če ustvarja iz svoje duše. Rodin
ne posnema antike; posnemala
sta jo Canova in Thorwaldsen in
zato nista nič pripomogla k un-
daljnemu razvoju umetnosti, ker
so bila njuna dela brez plodno-
ga življenjskega jedra. Rodin se
je hotel približati le naravi in se
je s tem obenem približal tudi
antiki, ker je bila antika ideal tu-
di narava.

Grška umetnost pa je bila res
velika, ker Grki niso čutili raz-
like med umetnostjo in življe-
njem; in iz tega vzroka je bila
velika tudi umetnost renesance,
doba Ludovika XIV. in rokokoja.
V našem času pa sta življenje in
umetnost dve stvari, dva pojma,
ki sta si popolnoma odtujena.

Teorija Angleža Ruskina je bi-
la žalilob le sen v kraljestvu le-
pote. Tako nankrat se naša znan-
terizirana doba ne da prepri-
žiti z zavestjo lepote in umetno-
sti. To ne pomenja, da imamo sedaj
najbolj veliki umetnikov; o ne, ima
jih, toda svetu so tuji. Svet jih
ne pozna in ne ve, da jih ima.

Umetnost bo takrat zopet veli-
ka, ko izgine razlika med njo in
življenjem, ko postane človeku
zopet življenjska potreba. To pa je
imena antika. Atenskemu drža-
vlanu je bilo Fidijevo delo isto-
tako čisto in celotno, kakor so
naši dnevi, ko se to ureniti, če
se ureniti sploh kdaj. A ostaji
nam mora vendar vedno svet ide-
al. In ta ideal je najbogatejša de-
diščina, ki jo imamo po antiki.

Slovenska Narodna

Podporna Jedinota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 214, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2705 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4005 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEŽNI ODSEK:
Jože Ambrožič, 351 box, Cannonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

FOROTNI ODSEK:
Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.

UREDNIK "PROSVETE":
Jože Zvertnik, Chicago, Ill.

VERHOVNI EDRAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

TAJNISTVO S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

**ZADEVE PREPILJIVE VSEBINE, ki sta jih redili prva in druga in-
stanca, se pošiljajo na naslov:**
ANTON HRAST, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:
"PRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajnistvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje gl. upravnega odbora se vrše redno vsakega 1. in 15. v mesecu ob osmih zvečer v prostorih jednotinega poslojpa.

RAD BI IZVEDEL

Priporočam

za naslov mojega brata Janeza Rose, ki se je nahajal pred enim letom in pol v Franklin, Kans. Doma je iz vasi Luč na Spodnjem Stajerskem. Po domače se imenuje Poherinov. Ujdujno prosim vse cenjene rojake, ako kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznani, za kar mu bom hvaležen, ali pa naj se sam prijavi na naslov: Anton Rose, Box 77 Carpenter Creek, Montana.
(Nov. 14.-15.)

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, Ill.
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slo-
vencem za izdelovanje
stavbinskih načrtov.
Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s
SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.
Mi posiljamo denar vašim prijateljem v stare domovine po najnižjih cenah.
Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
Močna, Konvencionalna in Napredna Institucija.

Pošiljateljem denarja!

Vred zelo slabe poštne zveze svetujemo rojakom pošiljati zdaj denar v stare domovine po brezičnem brzojavu.
Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljke za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najbolje je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaj.
Brezičene pošiljke gredo vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpoljejo na določeni naslov.
Potrdil o izplačilu se zdaj iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in doli od pošte za vsako izplačilo takozvan Payee's receipt, t. j. potrdilo s pečatom zadnje pošte in lastnoročnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vsa ta potrdila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo pošta zveza zopet vrnjena.
Opozarjamo, da je mogoče po brezičnem brzojavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.
Za take pošiljke se naj nam pošlje le poštne Money Order je denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzojavne pošiljke ni mogoče sprejemati.
SPODAJ OZNAČENIM CENAM JE TREBA PRIŠTETI ŠE \$4.00 ZA BRZOJAVNE STROŠKE.
Naslov se mora jasno napisati in dodati: pošlje naj se brzojavno.

K: 100.00	 \$ 13.00	K: 600.00	 \$ 78.00
K: 200.00	 26.00	K: 700.00	 91.00
K: 300.00	 39.00	K: 800.00	 104.00
K: 400.00	 52.00	K: 900.00	 117.00
K: 500.00	 65.00	K: 1000.00	 129.00

TVRDKA FRANK SAKSER,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ŽRTVE.

Povest. Spisal Fr. Serafin.

(Nadaljevanje)

Zlasti pa so ženske kar pihale srda, tako so bile načete, in očitno so pljuvale na one, katerih so se tikale župnikove besede ...

Bratovščine tretjega reda in društva treznih župnik se ni bilo zadržati, ampak je ustanovil tudi "društvo krščanskih devic."

K temu društvu so imele pristop samo deklice, o katerih nedolžnosti in nepopačenosti dvojiti ni bilo nobenega poviha. Pri nobenem društvu se glede sprejemanja ni postopalo tako strogo kakor pri tem. Nobena deklica, ki je bilo le na sumu, da je izgubilo kak listič iz svojega venca, ni bilo spoznano za vredno, da bi bilo uvrščeno med "Kristove neveste." Navzlic temu so trdili nekateri, da se je župnik pri sprejetju večkrat hudo vrezal. Tudi so mu očitali mnogi, da je pri tem vedoma postopal pristransko.

Toda to nemara ni bilo res, kajti poudarjati se mora, da je sprejel v društvo tudi hčere svojih najhujših nasprotnikov, če so se mu zdele si- cer vredne.

Da, njegov namen je bil celo, svoje protiv- niki s pomočjo njih otrok in žen spraviti na svo- jo stran, in zato ni verjetno, da bi bil hotel deliti pri tem kake protekcije.

Najbolj pri sreči je bilo župniku baš društvo "krščanskih devic." To se je razvidelo iz tega, da je obračal na to društvo največjo pozornost in da se je trudil na vse pretege, da bi ga povzeli- gnil kakor po notranji veljavi, tako tudi na zunan- je.

Ni se vled tega zadovoljil že s tem, da je v cerkvi z ognjevitno besedo priporočal društvo, va- bil je temveč še posebej dekleta k sebi v župnišče ali pa jih je pridrževal po končani službi božji v žagradu, kjer jim je polagal na srce svoje le- pe nauke ter jih izpodbujal in bodril k dobremu in navduševal za vzvišeni poklic, ki so ga bile izvolile ...

Tiste, ki so se posebno odlikovale, hodisi da so hodile pogosteje k izpovedi in obhajilu nego druge, bodisi da so ostajale posebno dolgo v cerkvi, je odlikoval s tem, da jih je obdaroval z lepimi podobami ali pa da jih je očitno po- hvalil.

To pa je imelo za posledico veliko tekmo- vanje med dekleti, in z vztrajnostjo, ki je bila podobna fanatizmu, so se izkušale vsi, katere pojde zadnja iz cerkve. Vsaj spočetka je bilo ta- ko, dokler se jim navdušenje še ni bilo ohladilo. Pozneje seveda je začela gorečnost popeljati, in malo jih je bilo, ki so dosledno hrepenele po tem, da bi zadobil župnikovo pohvalo, še manj pa je bilo takih, ki so iz istinite pobožnosti ostajale da- lje časa v cerkvi, nego je bilo neobhodno po- trebno ...

IV.

Župnik bi bil lahko zadovoljen s tem, kar je bil dosegel v kratkem času svojega bivanja na svoji novi župniji. Njegovo prizadevanje ni bilo zaman, seme, ki ga je sejal, ni bilo padlo na nero- dovitna tla ... Čudovito hitro so se bili Poljan- ci sprijaznili z njegovimi nauki ter se oprijeli no- votarij, ki jih je bil uvedel.

Vsi seveda niso bili na njegovi strani! A ve- liko večino je imel brez dvojbe za seboj in mi- roval bi bil lahko ter se tolažil s prihodnostjo. Toda gospod Rajmund ni bil eden tistih, ki so za- dovoljni tako kmalu. On je hotel, da se mu poka- re vsi župljani, vsi, od prvega do zadnjega! ... Njegov ponos je zahteval takol! ... Peklo ga je, hudo peklo, da jih je bilo še nekaj, ki so hodili svoja lastna pota, in to najveljavnejši, najugled- nejši, kakor je moral priznati sam!

Kako to, da njegova oseba pri teh ne velja toliko, kolikor bi rad? ... Kako to, da prezira- jo njegove besede in da mu odrekajo na ta način ono spoštovanje, ki so mu ga dolžni? ... Kaj je temu vzrok? ... Kaj drugega, nego liberalno časopisje! ...

Tako je sklepal gospod Rajmund. Bil je že precej spočetka zasledil, da prihaja v njegovo župnjo nekoliko časopisov liberalnega duha, a spočetka temu dejstvu ni pripisaval posebne važ- nosti. Domisljuje, kakor je bil, se je nadejal, da bo že s prvimi svojimi nastopom premagal vsa na- sprotnstva, in da mu bo treba govoriti samo en- krat, pa se bodo klanjali pred njim vsi župljani brez izjeme. Če bi se bilo to zgodilo, bi bila izpod- nesena liberalstva tla, in prišlo bi bilo samo od sebe, da bi ne bili imeli liberalni časniki med njo- govimi župljani ne naročnikov, ne čitateljev več.

To vse je bilo strogo logično, a kaj, ko se ni hotelo uresničiti! Gospoda Rajmunda je jezilo, da ni mogel vzkliti: "Veni, vidi, vici!", zato pa se je lotil zdaj s tem večjo energijo podrobnega dela. S prvotno po bistroumnostjo je ubral ta- koj tisto pot, po kateri se je prišlo najprej do smotra. Pred vsem je moral zvesti naročnike li- beralnih časopisov, in kje bi se dalo to laže po- izvesti nego na pošti!

Na pošto torej! Sprejeli so ga tam, kakor bi ga bili sprejeli v vsaki drugi hiši: prijazno in s primerno spošt- ovostjo. Kje bi se ne čutili počeni, če sto- pi v hišo župnik? ... Tudi poštarjevi so ga bili veseli in niti tega mu niso zamerali, da je prišel v pisarno med uradnimi urami, kar gotovo ni bi- lo prav umestno. Ponudili so mu sedež in bavi- li

so se z njim, kolikor jim je dopuščal posej. On pa je porabil prvo priliko, da je pripomnil: "Tu pri vas bo lahko zvedeti najnovejše do- godke po svetu, ker prihaja gotovo mnogo časo- pisov po pošti ..."

Nihče ni slutil, kaj tiči za temi nedolžnimi besedami.

Poštar mu pokaže dobrohotno cel kup časni- kov ter ga povabi, da naj si izbere, katerega mu drago ...

On pa začne hlastno brskati ter prmetavati po kupu. Pri tem je mrmral venomer:

"Mhe, mhe, mhe ... tako, tako! Kdo bi bil to mislil — mhe ... glejte glejte! ..."

Poštar ga je začel čudno pogledovati. Ni si mogel razlagati niti njegovih vzklikov, niti ne iz- redne rečice, ki mu je zalivala lica.

Stvar pa se je pojasnila poštarju že prihod- njo nedeljo, ko je župnik grmel in rohnel raz pri- žnec zoper liberalno časnikaštvo.

"To je bil torej pravi povod onemu obisku!" je dejal sam pri sebi, a izdal ni nikomur, da je župnik pri njem nabiral podatke za svojo pridigo.

Gospod Rajmund je bil ognjevit govornik in kadar se je razvnel, je govoril gladko, patetično, presunljivo. Učinek njegovih propovedi pa ven- darje ni bil vselej tak, kakor si ga je želel, to pa zavoljo tega ne, ker je rad pretiraval. Njegovi govori so zlahka obvladali one, ki niso dosti mi- slili, nikakor pa niso mogli imponovati bistro- umnejšim in takim, ki so polagali besede na teht- nice in ki so se pri vsaki stvari vprašali, je li možna ali ne.

Župnik je klical prokletstvo in ogenj in žve- plo na tiste, ki čitajo brezverske časopise, in za- gotavljal jih je, da ne bodo gledali nebeskega kraljestva, in da je zanje pripravljen že kotiček tam, kjer je večni jok in škripanje z zobmi, tam, od koder ni nobene rešitve več ...

Naštevati je potem liste, katerih se poslužuje hudič, da bi zasejal nevero med ljudi, da bi z njih pomočjo pomnožil krdelo zavrženih. Marsi- kdo je zvedel šele zdaj, da je čital prepovedane stvari, in čudom se je čutil, da je storil s tem tako velik, tako strašen, tako neodpušljivi greh! ... Plasiljivec je izpreletela zona, ko so se zavedali svoje krivde, pogumnejši pa so zmajeva- li z glavami ter mislili sami pri sebi, da stvar nikakor ne more biti tako huda, kakor jo je si- kal župnik. Njih razum se je protivil, da bi bili kar tebi nič meni nič pritrdili župnikovim na- zorom ...

Konec pridige je povabil gospod Rajmund več župljanov, da bi prišli po službi božji k nje- mu na dom. Ker je navedel imena samo takih, kateri so bili naročeni na ta ali oni list, ki ga je bil označil ravno prej kot brezverskega, ni bilo težko uganiti, kaj župnik namerava. Že to samo na sebi je dirnilo marsikoga neprijetno, še bolj pa je bil način, kako jih je "prosil," da bi prišli k njemu, doela tak, da je izval odpor. Navzlic besedici "prosim" ni bilo župnikovo yabilo nič drugega nego ukaz, izgovorjen z glasom, ki je ja- sno pričal, kako samozavesten, kako neizpros- sen je.

Ko so se po konačni maši gnetli ljudje skozi cerkevna vrata, se je čulo glasno godrnjanje in zabavljanje.

Med tistimi naročniki preklicanih časopisov, ki nikakor niso bili voljni, kar tako ubogati žup- nika, ampak so brez straha kritikovali njegovo propoved, je bil tudi mizar Tomaž, oče lepe Ma- nice, ki je bila že na dan prihoda zbudila župni- kovo pozornost v toliki meri.

"Bo ta mene pogubljaj!" je vzklilnil, pre- stopivši cerkveni prag, ter se ježno ozrl nazaj proti oltarju, kjer je pred kratkim še maševal župnik. "Zato je nekdo drugi poklican, močnejši od njega! ..."

In ko ga nekdo poprašča, če ne gre v župni- šče, odvrne ponosno:

"Jaz ne! ... Če hoče z mano govoriti, naj pride on k meni; saj ima on ravno tako daleč do mene kakor jaz do njega! ..."

Večina poklicanih pa se je le odzvala župni- ku. Ko je prišel domov, ga je čakalo že precejšnje število povabljenih. Stopil je mednje ter z napol zaprtimi očmi čakal, kdaj pridejo še drugi, ki jih je še pogrešal. Roke je imel sklenjene na hrbtu in tiho in mirno je stal. Samo jezik mu je švignil vsaki preko ustnice, zdaj od leve na desno, zdaj narobe ...

Stal je dolgo tako nepremično. Ko pa vidi, da ne pride nihče več, vpraša nekoga rezko, ka- kor bi govorila jezica iz njega:

"Ali ne bo nikogar več?"

"Najbrže ne!" odgovori nekdo.

"Kako je to?"

"I, priti nočejo!"

Župnika se je lotilo nervozno vznemirjenje, ko je slisal to, in jezik mu je švignil še hitreje semintja nego po navadi.

"Priti nočejo! Kdo noče priti? ..."

"Vsi tisti, ki jih ni tukaj! ..." dobi za odgovor.

"Tako torej! ... Kje je Plahutnik? ..."

"Ga ni!"

"Ga ni! ... In Skočir? ..."

"Ga tudi ni!"

"In iz Lopovca tisti — no ..."

"Tomaž!" mu pomaga nekdo.

"Da, Tomaž!"

"Tomaž je rekel, da imate vi ravno tako da- leč do njega kakor on do vas!" mu postreže prejanji.

"Mhe — tako!"

(Dalej sledi).

"S kom da bi večerjal?"

"Z nama ... z mojo nevesto in z menoj!"

Ksenofon ga je sovražno po- gledal.

"Ti ... ali bi rad slisal prijet- no povest?"

"Pripoveduj!"

"Ali bi rad slisal zgodbo, kako sem ti nevesto vzel?"

Severin se je tako od srea sme- jal, da se je tolkel po kolenih.

"Saj pravim, da si imel zme- rom veliko daru za humor!"

"Kako za humor? Ta povest je, kakor pravijo, posneta po resni- nem dogodku!"

"Ne, potrpi!" se je smejal Se- verin. "Preveč je vesela ta zgod- ba ... prihrani jo za povečerek, da jo bo slisala še ona!"

"Kaj ne razumeš, da je res, vse res ... da se prav nič ne ša- lim?"

"Potrpi, potrpi!" je odmaho- val Severin. "Tudi ona mora si- štati ... smejala se bo do solz!"

Ksenofon je zalutal na tla o- gareto, ki si jo je bil zapalil.

"Vrag te je obsedel! ... Ali več, kaj sem zmerom mislil? Tista žival, ki ima najponižnejši obraz in najmehkejšje krepčje, je naj- bolj zverinska, najbolj neusmilje- na! ... Pojdiva!"

X.

"Čuj — saj sem ti že zadnjič rekel: kadar se napotim k svoji nevesti, se najprej napijem. Sto- piva v krčmo!"

Zgodaj na večer je še bilo. Sto- pila sta v krčmo in tam se je Kse- nophon upijal. Severin se je zdo- lo, da piše nalašč: izlival je kozo- rec za kozarec, kakor v jarek. In ko sta se namerila k Olgi, so se mu noge opletale.

"Tako je prav!" se je smejal Severin. "Zanič umetnik, ki ne pijačuje! Ali ti še niso pravili, da je Juri Šubie poglavitna svo- ja dela napravil v pijanosti? Ne vem, če je res; ampak pravijo ta- ko in verjetno je! Saj lahko be- reš: vino pospešuje fantazijo ter daje potuho predzreznemu sre- su. Se jaz, ki nisem umetnik in ki tudi ne vem, čemu da je umetnost na svetu, še jaz sem pisal verze, ko me je vino omamilo!"

Ksenofon ga je prijel pod paz- duho.

"Kanalja! ... Nocoj boš vi- del ..."

"Kaj da bom videl?"

"Nocoj boš videl ... pripravi se!"

Stopila sta v izbo hrupoma, de- se je Olga umaknila do okna.

"Nič se ne boj!" je klical Se- verin. "Le brž vina, le brž čaja in žganja!"

Ksenofon je omahnil do nje.

"Duša, dušica, Olga, Olzica ... le brž vina, le brž čaja in žga- nja!"

Umaknila se mu je od stene do stene, vsa prebledela, trepetajo- ča.

Ko je pobegnila v drugo izbo, se je Ksenofon z režečimi usti in motnimi očmi okrenil do Severi- na.

"Ali si videl?"

"Videl sem!" se je smejal Se- verin. "Le veseli bodimo, dokler nas je še kaj! Le klatino jabo- lka, kolikor jih je in kjerkoli so! ... Sploh pa — ali ni Olga prijetna deklica?"

Ksenofon je sedel na divan.

"Daj mi pijačo!"

"Tako pride!" je rekel Seve- rin; strog in srep je bil njegov pogled, ko je gledal proti durim.

Prišla je: lea so bila blede, oči zakrivale.

"Pomisli, Olga, nevestica!" jo je pozdravil Severin. "Pomisli, kakšno je nocoj uganil najin to- variš Ksenofon! Rekel je, da na- ma bo povedal zgodbo, kako je meni nevesto jemal! ... Kaj pravš?"

Hotela je postaviti steklenico na mizo, pa je padla steklenica in so padli kozarci.

"Nerodnica!" je vzklilnil Se- verin ves prestrašen. "Brž po drugo steklenico in po druge ko- zarec!"

Olga je šla, Severin se je potri okrenil do tovariša.

"Ne zameri ... tako gospodi- njo imam! Mlada je še, pa sem uverjen, da se popravi!"

Ksenofon mu je gledal v obraz in je dolgo molčal; nazadnje je vprašal:

"Vse se mi zdi, kakor najbrž je; ali rad bi slisal tudi jaz iz tvo- jih ust, kaj da nameravaš?"

"Ali še ne veš?" se je začel Severin. "Zmerom sem sodil, da so umetniki bistrejši ljudje! Da ti povem, pravš!"

"Povej!"

Nocoj ti lahko razodenem, čas je! Nameravam, da te spravim še letošnjo zimo v bolnišnico!"

"V bolnišnico?"

"Da. Med tiste, ki gledajo s sle- pimi očmi!"

"Če nočem?"

"Prepozno je. Spočetka si se prav pošteno branil, pa si omah- nil; tvoja kost je testo, tvoja kri je dežnica. Tudi brez moje milosti pojdeš po tej žalostni cesti, ki sem ti jo bil pokazal!"

Ksenofon je strmel na mizo.

"Tudi meni se zdi, da pojdem po tej cesti! Ali ko veš, kako da je — čemu me mudiš? Še mesar ubije vola na en mah ... čemu si me vabil nocoj?"

Severin se je nasmešnil.

"Zato, da te osramotim. Kjer je bil greh, tam bodi pokora in večna smrt!"

Olga je prinesla drugo vino.

"Pijta!" je ukazal Severin o- bema. "Pa tako sedita, kakor sta zadnjič sedela! Rad gledam take pare ... ljubim pomlad in mla- dost, ker sem filistejec! Ti, Kse- nophon, pripoveduj svojo zgo- dbo!"

Ksenofon je popil dvoje kozar- cev, pa je omahnil na divan.

"Hej, tovariš, kaj že tako zgo- daj? Čuj, Olga, kaj je napravil najin tovariš, umetnik brez skrbi in brez pomislekov? Vse je pro- dal! ... takorekoč na dvorišče pometal ... ostala mu je le po- stelja: tudi divan stoji še tam, ker ga ni nihče maral. Drugače pa je izba prazna, natančno sem se oči- ral nocoj ... še svoje zapiske je prodal!"

Ksenofon je zamahnil, da bi ga udaril v obraz, pa je udaril na mizo.

"Sam vidiš!" se je zakrohotal Severin. "Še zadeti ne moreš več! Pij rajši!"

Ksenofon je izpraznil tretji ko- zarec, pa je prebledel.

"Konec je, tovariš Severin ... odpusti!"

"Kaj že?" je vzklilnil Severin ves osupel. "Mislim, da bo do zime, ali pa vsaj do pozne jese- ni!"

Ksenofon je položil glavo na mizo in je zadremal.

Takrat je Olga stopila čisto pred Severina, poklenila je ter sklenila roke.

"Prosim te kakor Boga in sve- to mater božjo ..."

"Straš!" je ukazal Severin.

XI.

Na spomlad se je Severin izpre- hajal s svojo ženo po zelenem do- voredu. Nenadoma se je domislil.

"Olga ... tamle je moj prijatelj, v tisti beli hiši sredi zelenja. Daj, da ti pokažem svojega prija- telja!"

"Kateraga?" se je začudila Ol- ga in se je v svojem srečju prestra- šila.

"Zdravnik je; pošten in prija- zen človek!" je rekel Severin.

Šla sta.

Velik in tih je bil park, tih so bili ljudje, ki so se srivali pod ko- stanji.

"Kam?" je vprašala Olga in je trepetala.

"Ne več daleč!" se je nasme- nil Severin.

"Tisti paviljon tam!" je poka- zal zdravnik.

Stopili so v paviljon.

V ozki izbi je ležal človek na tleh. Noge je imel podvite, glavo je klonil do kolen.

"Kdo si?" je zaklical Severin. Polagoma se je glava zaokreni- la.

"Jaz sem ... tega naroda ne- čedni duh!"

Njegov obraz je bil sedemde- setleten, njegove oči so gledale belo, roke so se tresle na kolenih. Pa kakor je bil star in siv in slep, je za trenutek izpregledal. Na o- bčevje pesti se je oprl in se je vzdri- gal.

"Dajte, ljudje božji, držite ga, dokler ne bom močan!"

"Ali pojdeva?" je vprašal Se- verin.

"Pojdiva!" je rekla Olga.

Ves miren in resen je bil njen obraz, molčala je vsot.

Ko je drugi večer potrkal Se- verin na njene duri, je bila izba prazna.

"Olga!" je zaklical.

Odgovora ni bilo, še njegov glas ni odmeval.

Treščil je z obrazom na tla.

"Olga! Olga! Olga!"

KADAR SE ZGODI kaj nove- ga v vaši družini, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakdo bo znal tudi druge.

Sveti Janez v Biljke.

Spisal Ivan Cankar.

Kadar vidim daljno domovino skozi okno svojih sanj in se izlji korec žalosti v moje srce, ugledam vselej tudi biljsko faro: tenki, vsi soki zvonik pod holmom, med vo- tovi pobeljene, bahate hiše, po- vasjo pa vse do močvirja sočen senoži in rodovitna polja.

Biljke so izmed pobožnih slo- venskih fara najbolj pobožna in čednostna. To je resnica, ki je o- maže nobena sila na svetu, ka- šele da bi drezal vanjo en sa- nevernik.

Najbolj pobožna in čednostna je biljska fara, ali tudi ni, k- trpelja toliko težav in križev, da svoje pobožnosti, ker je pač st- ra resnica, da je skrb toliko več, kolikor dragocenejši je v skrin- zaklad.

Biljčani so imeli župnika, ki je bil svetnik že na tem svetu. Bil je bil in suh, ker je živel več del od molitve, posta in pokor- Zato je bil v pobožno premo- šljivanje, koder je hodil in kjer je prikazal. Ni se rad pogovo- ro posvetnih rečeh, temveč vsa njegova beseda je merila proti bu ter kazala pot do pokor- kesanja. Pridigal je tako milo- genljivo, da bi se bil grešnik u- glas razjokal; toda v Biljke bilo grešnikov.

Vsaka druga fara bi bila Bog na kolenih hvnila, da ji je de- delil takega apostelja. Biljčani so pa bili po pravici užaljeni, maši niso hodili, pridig niso p- slušali, celo spoved in obhajilo grdo zamenjali.

Rekli so: "Kaj smo taki grešniki, ki Bogom in pred duhovno oblast- da nam je sila svetnika, ki bi izpreobračal ... Pošiljajo naj sv- niki drugim faram, ki so jih p- trebne! Nikogar ne maramo, da nas učil pobožnosti; in navseza- nje je še vprašanje; če njego- svetost ni zgolj hinavščina ter šabnost.

Od blizu in od daleč je sli- svetnik take besede, pa jih je sl- šal s srčno vdanostjo; niti v- vzdihnil ni, temveč molil je, bolj goreče ter pridigal še mi- in genljivejšje nego poprej. Ta- ravnanje pa je Biljčane dobre- razljutilo.

"Roga se nam!" so rekli. "svetnika se dela, zato da bi šo- pobožnost začrnil! Njego- svetost je pregrešno zasmeho- nje!"

Nikogar več ni bilo v cerk- niti ne ženski in otrok; može- so sklenili:

"Pojdimo do škofa ter se pri- zimo!"

Šli se do škofa, tam pa so rek- "Župnika ste nam poslali, ki ne človek in ne svetnik! Re- kazuje nam svojo svetost tako čisto, da nam je bolj pohnjše- nego zgled. Tolika je njegova šabnost, da vidi pazder v najb- čistem očesu. Tolaži tam, kjer lažbe ni treba; miluje, ko naj- blagovolj, vzdihuje, ko naj bi v- skal. V besedi, v očeh in v ja- janju je pridiga njegova ter- trkajte na prsi, neverniki! — je svetnik, ga pošljite med greš- ke, če pa je hinavec, ga kaznu- po pravici!"

Tako so Govorili Biljčani.

Škof se ni maral zameriti n- bolj pobožni in čednostni izm- vseh slovenskih fara, pa je do- lil svetniku farno, ki je bila ta- razudna in zavržena, da bi se papež ne izpreobrnil.

Ko se je svetnik poslavljaj, bilo ne mlajev, ne kolon. spremstva in ne ihtenja. Voz- iz sosednje fare je naložil na župnika in njegovo beračijo pa- ves zlovoljen gonil skozi samot- vas. Od nikoder ni bilo prijaz- besede, še okna so bila zagrnje- na.

Toda svetnik je iztegnil roko t- blagoslavljal farno od hiše do hi- in nič drugega očitanja ni bilo- njegovem srečju ...

Z genljivo ljubeznijo so p- dravljali Biljčani novga župni- odrešenika. S holma so grm- možnarji, pred cerkvijo je sta- dvoje visokih mlajev, preko es- se na vsakih trideset korakov- bočile košate zelene kolone. Vel- praznik je bil.

(Dalej sledi.)

Tovariš Severin.

Spisal Ivan Cankar.

Konec)

"Čuj, Severin: odpri mi ti! Ali z- levice bom odpiral, v desnici na- držim bodalec ... tisto srebri- sunkomu, saj ga poznaš. Mo- Ksenofon je voligul desnico. Ko-